IMPACTUL ARESTULUI CONTRAVENȚIONAL- ASUPRA DREPTURILOR ŞI LIBERTĂȚILOR FUNDAMENTALE ALE OMULUI

IMPACT OF CONTRAVENTIONAL ARRESTS ON FUNDAMENTAL HUMAN RIGHTS AND FREEDOMS

CIOBANU Ana
Studentă anul II, USM
Coordonator: PANTEA Oleg,
dr. în drept, conf. univ.

CZU: 343.125:342.9:342.72/.73

Summary

Every society exists and evolves on the basis of rules of conduct protected by moral norms, traditions, customs and legal norms. They form a system that regulates social relations. In this system that governs society, an important role is played by legal norms, including those of contravention, which impose on the members of society a certain behavior in the relations they establish with their peers or social bodies and whose violation entails a certain form. of legal liability: criminal, administrative (contraventional), disciplinary or civil.

The company has the right to defend and take action, through specialized state bodies, against any person who violates the rules of social coexistence protected by the rules of law. Any violation of the legal norms entails the legal responsibility of the person who committed it, which differs depending on the nature of the violated norm, the characteristic of the protected social values, the social danger of the deed, etc.

Contraventional liability is another form of legal liability, governed by the rules of the law of contravention that occurs after the commission of a contravention. Representing a measure of coercion or re-education, applied to the offender in order to correct and re-educate him, as well as the prevention of new offenses.

In order for the contravention sanction to reach your preventive purpose, it must be applied in relation to each contravention and to each person prosecuted for the contravention.

Keywords: *contravention, contraventional arrest, sanction, bodily integrity, freedom, democratic society*

Arestul contravenţional, prevăzut în Art. 38 în Codul contravenţional, constă în privarea de libertate pe un termen stabilit în normele juridice ale codului, care este de la 3 până la 15 zile.

În cazul săvârşirii mai multor contravenţii pentru care se aplică arestul prin cumulare, instanţa poate stabili un termen maxim al arestului de 30 de zile. În această perioadă se include şi data reţinerii contravenientului. Arestul, spre deosebire de celelalte sancţiuni este cea mai severă, deoarece, această sancţiune se aplică

numai în cazurile când printr-o contravenţie se pune în pericol real sănătatea ori integritatea corporală a persoanei.

Arestul contravenţional este sancţiune contravenţională excepţională care constă în privarea de libertate pe un termen stabilit prin hotărâre judecătorească şi care se execută în condiţiile prevăzute de Codul de executare. Decizia de arest contravenţional se pune în executare imediat după pronunţarea ei.

Persoana trasă la răspundere contravenţională, fiind liberă în momentul pronunţării deciziei de arest contravenţional, este supusă arestării în sala de şedinţe de către organul de poliţie şi este condusă şi ţinută sub arest în locurile stabilite de acest organ. În cazul când decizia cu privire la aplicarea arestului contravenţional este pronunţată în absenţa persoanei trase la răspundere contravenţională, ea este adresată organului de poliţie pentru executare. Este posibil ca organul de poliţie să nu găsească persoana supusă sancţiunii, în acest caz se încheie un proces-verbal prin care se constată situaţia şi se întreprinde măsuri pentru găsirea contravenientului. Un exemplu al deciziei de căutate se restituie instanţei de judecată, însoţit de un exemplar al procesului-verbal de contrare a absenţei persoanei.

În practică m-ai survin situaţii când în grija contravenientului supus arestului contravenţional se află un minor sau o persoană care, din cauza unor probleme de sănătate sau alte pricini întemeiate, are nevoie de ajutor. În acest caz, organul de poliţie urmează să întreprindă măsuri în vederea ocrotirii persoanelor aflate în grija contravenientului, precum şi pentru paza averii şi locuinţei lui, dacă acestea rămân fără supraveghere.

Executarea sancţiunii arestului contravenţional se asigură de către penitenciare în condiţiile stabilit pentru regim iniţial într-un penitenciar de tip semiînchis, conform prevederilor legislaţiei. În penitenciarul de tip semiînchis, condamnaţii sunt deţinuţi sub supraveghere permanentă. Persoanele care execută sancţiunea arestului contravenţional în regim iniţial al penitenciarului de tip semiînchis, conform prevederilor Art. 250 al Codului de executare:

a. sunt repartizaţi în încăperi izolate cu cel mult 4 locuri;
b. pot fi antrenate la munci care nu necesită ieşirea din penitenciar;

După cum este cunoscut, contravenţiile vin din câmpul faptelor penale. După codurilor penale din 1865 şi 1936, contravenţiile figurau în legea penală, în împărţirea tripartită a infracţiunilor în crime, delicte şi contravenţii.

Starea normală şi firească a unei persoane este starea de libertate. Un individ poate fi privat de libertate numai în anumite situaţii, strict stabilite de lege. De aceea, reglementarea dreptului la siguranţă, ca o componentă a dreptului la libertate şi siguranţă, oferă protecţia contra ingerinţelor arbitrare ale autorităţilor publice în dreptul la libertate.

Privarea de libertate, ca stare contrară celei normale şi firești a unui individ, poate fi definită drept plasarea acestuia într-un stabiliment de detenţie, chiar dacă libertatea de mişcare nu este anulată. Această idee, diferenţiază privarea de libertate de restricţiile aduse libertăţii, deoarece, privarea de libertate vizează o situaţie

în care libertatea de mişcare suferă atingeri atât de serioase încât este golită de substanţă, datorită plasării persoanei într-o zonă determinată pe care nu o poate părăsi şi în care nu-şi poate desfăşura viaţa normală.

În general, privarea de libertate trebuie să provină doar de la agenţii statului, dar nu este exclus ca aceasta să provină de la particulari sau entităţi private, iar statul este obligat să sancţioneze o astfel de încălcare a libertăţii fizice, în relaţiile interindividuale.

Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, enumeră şase cazuri în care este permisă privarea de libertate:

a. deţinerea legală, după o condamnare pronunţată de către tribunalul competent;

b. dacă persoana a făcut obiectul unei arestări sau al unei deţineri legale pentru nesupunerea la o hotărâre pronunţată conform legii de către un tribunal ori în vederea garantării unei obligaţii prevăzute de lege;

c. dacă persoana a fost arestată sau reţinută în vederea aducerii sale în autorităţilor judiciare competente, atunci când există motive verosimile de a o bănui că a săvârşit o infracţiune sau când există motive temeinice de a crede în necesitatea de a o împiedica să săvârşească o infracţiune sau să fugă după săvârşirea acesteia;

d. dacă este vorba despre detenţia legală a unui minor, hotărâtă pentru educaţia sa sub supraveghere sau de detenţia sa legală, în scopul aducerii sale în faţa autorităţilor competente;

e. dacă este vorba despre detenţia legală a unei persoane susceptibile să transmită o boală contagioasă, a unui alienat, a unui alcoolic, a unui toxicoman sau a unui vagabond;

f. dacă este vorba despre arestarea sau detenţia legală a unei persoane pentru a o împiedica să pătrundă în mod ilegal pe teritoriul sau împotriva căreia se află o procedură de expulzare ori de extrădare.

Reglementarea din Convenţia Europeană, pleacă şi ea de la ideea că starea normală a unei persoane este starea de libertate, astfel încât o atingere adusă acestei stări trebuie neapărat examinată de către autorităţile naţionale, încadrării într-unul din cele 6 criterii menţionate mai sus.

Conformitatea cu legea internă a măsurii presupune în primul rând ca normele ce prevăd condiţiile pentru a recurge la o măsură privativă de libertate să îndeplinească cerinţele noţiunii de „ lege ” în sens european, altfel spus să fie accesibile, clare şi previzibile.

În al doilea rând, conformitatea cu dreptul intern implică un examen al îndeplinirii atât a condiţiilor de formă, cât şi de fond ale măsurii privative de libertate, fiind necesar ca autorităţile să ofere argumente cu raportar directă la situaţia persoanei în cauză, simpla enumerare a temeiurilor de drept nefiind suficientă.

Garanţiile persoanelor arestate arestului contravenţional

În ceea ce privește garanţiile acordate persoanelor private de libertate,ale au obiect să permită individului să se apere împotriva unei arestări sau deţineri nejustificate, pentru a-şi recupera libertatea. Aceste garanţii fiind de două feluri: generale şi speciale.

a. garanţiile generale:

1. dreptul de a fi informat în mod complet, accesibil şi într-o limbă pe care persoana să o înţeleagă despre motivele privării de libertate şi acuzaţiile aduse. Informarea de care face vorbire această garanţie trebuie să privească atât motivele, temeiurile juridice cât şi cele factuale ale măsurii. Acestea sunt elementele esenţiale, care să permită persoanei să înţeleagă necesitatea privării de libertate şi să îşi exercite dreptul de recurs împotriva măsurii.

2. dreptul de a se plânge unui judecător cu privire la legalitatea măsurii. Judecător care să fie competent a se pronunţa asupra măsurii de privare de libertate şi eventual, dacă constată ilegalitatea acesteia, să poată ordona eliberarea. Acest drept presupune accesul la un control exercitat de o instanţă de judecată, independentă şi imparţială, care să aibă competenţă de a dispune punerea în libertate a persoanei, în urma unei proceduri contradictorii, care să asigure dreptul persoanei de a fi prezentă şi de a participa la procedură, precum şi posibilitatea acesteia sau a avocatului său de a avea acces la dosarul cauzei.

3. dreptul la despăgubiri pentru privare de libertate ilegală. Acest drept există indiferent care dintre garanţiile ce însoţesc privarea de libertate a fost încălcată sau dacă a fost o încălcare a regulilor de drept intern. Dreptul la despăgubiri, pentru a fi efectiv, trebuie prevăzut cu suficientă certitudine în legislaţia naţională. Astfel, orice persoană care este victima unei arestări sau a unei deţineri în condiţii contrare dispoziţiilor Convenţiei Europene, are dreptul la reparaţii, ceea ce implică existenţa unei căi de recurs eficace în drept intern. În toate aceste cazuri, este necesar ca încălcarea invocată să fi fost constatată printr-o decizie a autorităţilor naţionale şi ca reclamantul să fie epuizat căile de recurs interne pentru a obţine reparaţia. În privinţa condiţiilor prejudiciului suferit ca urmare a încălcării normelor Convenţiei, indiferent dacă acesta este material sau moral, el nu este reparat decât dacă prezintă o legătură de cauzalitate cu încălcarea constatată.

b) garanţiile speciale:

1. Dreptul de a fi judecat într-un termen rezonabil sau eliberat pe parcursul procedurii.

Perioada arestării preventive se calculează prin raportare la momentul arestării, până la eliberarea sau condamnarea în primă instanţă.

Relativ la durata detenţiei provizorii, jurisprudenţa Curţii Europene oferă soluţia conform căreia doar „existenţa unei veritabile cerinţe de interes public" poate justifica, având în vedere prezumţia de nevinovăţie, o excepţie de la regula respectării libertăţii individuale, pentru a fi conformă cu regulile stabilite,menţinerea în detenţie provizorie trebuie să îndeplinească două condiţii: motive pertinente şi

suficiente, ce trebuie să se menţină şi după trecerea unui anumit timp, pentru a justifica privarea de libertate şi diligenţa deosebită depusă de autorităţile naţionale în cursul procedurii.

2. Dreptul la recurs. Paragraful 4 al art. 5 din CEDO, precizează că orice persoană privată de libertate prin arestare sau deţinere are dreptul de a se plânge în faţa unui tribunal asupra legalităţii măsurii şi să ceară eliberarea sa dacă detenţia este ilegală. Scopul acestei prevederi este asigurarea protecţiei împotriva detenţiei arbitrare şi facilitarea eliberării persoanei atunci când detenţia este ilegală. De asemenea, respectarea paragraf. 4 al art. 5 din CEDO, implică şi necesitatea reexaminării deciziei iniţiale asupra detenţiei la intervale rezonabile şi eliberarea persoanei atunci când este cazul. Această regulă este aplicabilă cu precădere în cazul detenţiei bolnavilor.

Concluzii

Menţionez că prevederile articolului 5 al CEDO sunt destinate protecţiei libertăţii fizice a oricărei persoane împotriva arestării sau detenţiei arbitrare sau abuzive.

Noţiunea de libertate desemnează în primul rând libertatea fizică a persoanei. Principiul respectării libertăţii persoanei este esenţial într-o societate democratică, nimeni neputând fi privat de libertate sa în mod arbitrar. Acest articol este unul dintre cele mai importante şi semnificative articole ale CEDO. Ideea dreptului la libertate se opune practicilor de detenţie arbitrară, care în atâtea părţi ale lumii au fost însoţite de tortură sau de privarea extrajudiciară a vieţii. Acest articol încearcă să limiteze cazurile în care cineva ar putea fi privat de libertate şi să asigure ca sistemul legal să prevadă măsuri de protecţie adecvate împotriva prelungirii detenţiei care este necesară.

Acest articol nu că este valoros, dar el reprezintă cel mai de preţ drept pe care îl poate avea o persoană şi care consider că în orice stat nu am face referire, fie el de drept şi democratic, fie de altfel, acest drept trebuie să fie consacrat şi apărat de stat, pentru a menţine o societate sănătoasă din toate punctele de vedere şi pentru a menţine relaţiile sociale dintre oameni echitabile şi în mod egal pentru toţi.

Referinţe bibliografice:

1. Codul contravenţional al Republicii Moldova din 24.10.2008. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova,* 2009, nr.3-6/15. Republicat în: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2017, nr.78-84.
2. Ţiclea Al. Reglementarea contravenţiilor. Bucureşti: Editura Lumina Lex, 1998.
3. Ţiclea Al. Reglementarea contravenţiilor. Ediţia a III-a, Bucureşti: Editura Lumina Lex, 2003 .
4. Guţuleac V., Comaniţcaia E. Drept contravenţional. Ediţia a II-a. Chişinău, 2016.

5. Poenaru Iu. Regimul juridic al contravenţiilor. Bucureşti, 2002.
6. Predescu O., Udroiu M. Convenţia europeană a drepturilor omului şi dreptul procesual penal român. Bucureşti: Editura C.H. Beck, 2008.
7. Beşteliu R.M., Brumar C. Protecţia internaţională a drepturilor omului. Ediţia a IV-a (note de curs). Bucureşti: 2009.
8. Selejan-Guţan B. Protecţia europeană a drepturilor omului. Bucureşti: Editura All Beck, 2018.
9. Furdui S. Drept contravenţional. Chişinău: Cartier juridic, 2009.